

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**

DIH-023-72(4)/15/AnŁ

Warszawa, 20 listopada 2015 r.

DECYZJA DIH-1/76/2015

Na podstawie art. 138 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r. poz. 267, z późn. zm.), art. 1 ust. 3, art. 5 ust. 2 oraz art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o Inspekcji Handlowej (Dz. U. z 2014 r. poz. 148, z późn. zm.), Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, po rozpatrzeniu odwołania przedsiębiorcy Jana Miodońskiego prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Jan Miodoński Hurtownia Wegetariańska „Provita” w Otrębusach od decyzji PO.246.KB.30.2015.IK Mazowieckiego Wojewódzkiego Inspektora Inspekcji Handlowej w Warszawie z 31 sierpnia 2015 r. (nr akt kontroli: ŻG.8361.127.2015) w przedmiocie zobowiązania ww. podmiotu do uiszczenia kwoty 892,24 zł (słownie: osiemset dziewięćdziesiąt dwa złote 24/100) stanowiącej równowartość kosztów przeprowadzonych badań laboratoryjnych próbki produktu „Miód Manuka 350+/- 12+” á 250 g, w ilości trzech opakowań o łącznej wartości 216,96 zł, pobranej z partii siedmiu opakowań w cenie 72,32 zł/op., o łącznej wartości 506,24 zł, data minimalnej trwałości „BBE: NOV 2017”, nr partii produkcyjnej „Batch: 120365”, „Producent: Manuka Doctor, New Zealand”, **utrzymuje w mocy zaskarżoną decyzję.**

UZASADNIENIE

W toku kontroli przeprowadzonej w dniach od 18 do 20 maja 2015 r. przez inspektorów reprezentujących Mazowieckiego Wojewódzkiego Inspektora Inspekcji Handlowej w Warszawie – zwanego dalej również „*Mazowieckim WIIH*” – zgodnie z upoważnieniem do przeprowadzenia kontroli nr 468/2015, w hurtowni „Provita” przy ul. Toeplitza 1 w Otrębusach, należącej do przedsiębiorcy Jana Miodońskiego prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Jan Miodoński Hurtownia Wegetariańska „Provita” w Otrębusach – zwanego dalej również „*stroną*” – pobrano do badań próbkę oraz próbkę kontrolną m.in. z jednej partii „Miodu Manuka 350+/- 12+” á 250 g, składającej się z siedmiu opakowań, w cenie 72,32 zł/op., o łącznej wartości 506,24 zł, data minimalnej trwałości „BBE: NOV 2017”, nr partii produkcyjnej „Batch: 120365”, „Producent: Manuka Doctor, New Zealand” – zwanej dalej: „*Miodem Manuka 350+/- 12+*”. Próbka i próbka kontrolna zostały pobrane w uzgodnieniu z kontrolowanym przedsiębiorcą, w ilościach po trzy

opakowania, to jest w ilościach niezbędnych do przeprowadzenia badań i reprezentujących ww. partię produktu, zgodnie z dyspozycją art. 27 ust. 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o Inspekcji Handlowej (Dz. U. z 2014 r., poz. 148 z późn. zm.), zwanej dalej „*ustawą o Inspekcji Handlowej*”.

Powyższe czynności udokumentowano w: protokole kontroli z 20 maja 2015 r. (nr akt kontroli: ŻG.8361.127.2015), protokołach pobrania próbki z 18 maja 2015 r. nr 096212 oraz nr 096213 (sprostowanych pismem z 20 maja 2015 r.). Do akt kontroli dołączono fotografie opakowania Miodu Manuka 350+/ 12+.

Badania ww. próbki miodu zostały przeprowadzone przez akredytowane Laboratorium Kontrolno-Analityczne Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Olsztynie (akredytacja Polskiego Centrum Akredytacji nr AB 433), zwane dalej „*Laboratorium w Olsztynie*”. Analiza pyłkowa wykonana metodą akredytowaną, według pkt VI załącznika do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 14 stycznia 2009 r. w sprawie metod analiz związanych z dokonywaniem oceny miodu (Dz. U. Nr 17, poz. 94 z późn. zm.), wykazała w badanym miodzie zawartość pyłku z rośliny manuka *Leptospermum* na poziomie 20,6% (przy niepewności 1,5) oraz pyłku komonicy – *Lotus L.* na poziomie 26,7% (przy niepewności 1,7). Powyższe udokumentowano w sprawozdaniu z badań nr 182/2015 sporządzonym 21 czerwca 2015 r.

Uzyskany wynik był niezgodny z wymaganiami w § 3 pkt 1 lit. a rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 3 października 2003 r. w sprawie szczegółowych wymagań w zakresie jakości handlowej miodu (Dz. U. Nr 181, poz. 1773 z późn. zm.), zwanego dalej „*rozporządzeniem w sprawie jakości handlowej miodu*”, ponieważ procentowa zawartość pyłku manuka w miodzie określonym nazwą tej rośliny (tj. „*Miód Manuka 350+/ 12+*”) nie występowała w znacznej przewadze.

Pismem z 25 czerwca 2015 r. strona została zapoznana z wynikami badań laboratoryjnych oraz poinformowana o prawie do złożenia wniosku o przebadanie próbki kontrolnej.

Strona poinformowała Mazowieckiego WIIH w piśmie z 2 lipca 2015 r., że nie składa wniosku o przeprowadzenie dodatkowych badań próbki kontrolnej oraz wyjaśniła, że „specyfika miodu manuka polega na tym, że w ofercie znajdują się produkty z różną zawartością 1/*Laptospermum*, 2/ *Metyloglioksalu*, 3/ *DHA* (dihydroxyacetone), co jest związane z ich ceną”, oraz że rozporządzenie w sprawie jakości handlowej miodu nie uwzględnia specyfiki miodów manuka o różnej zawartości ww. związków.

Zgodnie z § 9 ust. 1 i 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 kwietnia 2012 r. w sprawie szczegółowego trybu pobierania i badania próbek produktów przez organy Inspekcji Handlowej (Dz. U. z 2012 r. poz. 496), zwanego dalej „*rozporządzeniem w sprawie trybu pobierania i badania próbek produktów*”, dyrektor Laboratorium w Olsztynie w piśmie nr 56/2015 z 17 lipca 2015 r. ustalił koszt przeprowadzonych badań laboratoryjnych próbki Miodu Manuka 350+/ 12+ na łączną kwotę 918,08 zł, na którą złożyły się następujące pozycje: masa netto – 22,84 zł, przygotowanie próbki do badań – 22,84 zł, ocena organoleptyczna – 22,84 zł, zawartość wody – 24,84 zł, wolne kwasy – 48,68 zł, liczba

diastazowa Schade – 140,04 zł, hydroksymetylofurfural (HMF) – 212,72 zł, przewodność właściwa – 25,84 zł, cukry (glukoza, fruktoza, sacharoza) – 212,72 zł, analiza pyłkowa – 93,36 zł, ocena wyników – 45,68 zł, sporządzenie sprawozdania z badań – 45,68 zł.

Pismem z 31 lipca 2015 r., Mazowiecki WIIH zawiadomił stronę o wszczęciu postępowania administracyjnego w sprawie zobowiązania jej, na podstawie art. 30 ust. 1 ustawy o Inspekcji Handlowej, do uiszczenia równowartości kosztów przeprowadzonych badań laboratoryjnych próbki Miodu Manuka 350+/ 12+.

W toku postępowania administracyjnego strona przekazała pismo z 13 sierpnia 2015 r., w którym stwierdziła, że badany produkt nie został zadeklarowany jako „Miód nektarowy manuka” (tj. miód odmianowy, pochodzący z rośliny manuka *Leptospermum* – przyp. organu drugiej instancji), lecz: „miód Manuka 350+/ 12+”, „składniki: miód naturalny 100%”. Strona wyraziła przekonanie, że konsument został precyzyjnie poinformowany o charakterze produktu przy pomocy nazwy, w której kluczowym elementem był fragment „(...) 350+/ 12+” oraz poprzez podanie na etykiecie linku do stosowanej skali UMF. Dodatkowo strona podniosła, że nigdy nie otrzymała zastrzeżeń, skarg, uwag lub wniosków od klientów odnośnie oznaczenia „Miód Manuka 350+/ 12+ (...) Metylo-Gly-Oxal 350+ = 12+ UMF (NPA)”. Zdaniem strony, z dużym prawdopodobieństwem wszystkie miody z deklarowanym Metylo-Gly-Oxalem poniżej 350+ będą mogły spotkać się z podobnymi zastrzeżeniami co zakwestionowany produkt.

Po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego, decyzją z dnia 31 sierpnia 2015 r. (doręczoną stronie 2 września 2015 r.), Mazowiecki WIIH zobowiązał przedsiębiorcę Jana Miodońskiego prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Jan Miodoński Hurtownia Wegetariańska „Provita” w Otrębusach do uiszczenia kwoty 892,24 zł (słownie: osiemset dziewięćdziesiąt dwa złote 24/100), stanowiącej równowartość kosztów przeprowadzonych badań laboratoryjnych Miodu Manuka 350+/ 12+, na którą złożyły się:

1. masa netto 22,84 zł,
2. przygotowanie próbki do badań 22,84 zł,
3. ocena organoleptyczna 22,84 zł,
4. zawartość wody 24,84 zł,
5. wolne kwasy 48,68 zł
6. liczba diastazowa Schade 140,04 zł,
7. hydroksymetylofurfural (HMF) 212,72 zł,
8. cukry (glukoza, fruktoza, sacharoza) 212,72 zł,
9. analiza pyłkowa 93,36 zł,
10. ocena wyników 45,68 zł,
11. sporządzenie sprawozdania z badań 45,68 zł

(bez uwzględnienia kosztu badania przewodności właściwej w wysokości 25,84 zł).

Pismem z 15 września 2015 r. strona złożyła do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – zwanego dalej również „Prezesem UOKiK” – odwołanie od ww. decyzji. Strona podniosła, że kontrola została przeprowadzona u niej z nieznanymi powodów i bez uzasadnienia. Zakwestionowała ona koszt wszystkich elementów badania od pkt 1 do 11 z

wyłączeniem pkt 9 (analizy pyłkowej) oraz wielkość próbek i zakres badań obejmujący też oczywiste czynności dodatkowe odrębnie wycenione. Powyższe, zdaniem strony nosiło znamiona rażącej niegospodarności, którą został obarczony mikroprzedsiębiorca. Według strony, konsumenci zostali wyczerpująco poinformowani o szerokiej ofercie miodów manuka oraz „z oczywistych względów” konsument może oczekiwać, że zawartość pyłku kwiatów krzewu manuka w miodach oznaczonych jako 12+ jest mniejsza niż w miodach o oznaczeniach: 15+, 18+, 20+, 24+, 30+. Strona zadeklarowała w odwołaniu, że dokłada należytych starań, aby wiedzę w tym zakresie popularyzować, a wszelkie zastrzeżenia z rynku są przez nią kompleksowo analizowane i niezwłocznie wprowadzane są działania korygujące. Rodzaje miodów manuka w ofercie tego przedsiębiorcy zostały wyróżnione na podstawie skali stowarzyszenia UMF z Nowej Zelandii, to jest skali opartej na analizie: „1/ Leptosperin, 2/ Metylo-Gli-Oksal, 3/ DHA”. Skala UMF była integralną częścią nazwy przedmiotowego Miodu Manuka 350+/ 12+, wskazanie „12+” miało konkretne odniesienie do norm UMF, które – jak uważa strona – „z oczywistych względów wskazywało również na zakres zawartości pyłku kwiatu krzewu manuka”.

Strona wniosła o uchylenie zaskarżonej decyzji.

Pismem z 6 października 2015 r. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów poinformował stronę, iż przed wydaniem rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie, stronie biorącej udział w postępowaniu administracyjnym przysługuje, na podstawie art. 10 Kpa prawo do zapoznania się z aktami sprawy, a także wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań. Strona nie skorzystała z przysługujących jej uprawnień.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje.

Podstawowe zasady przeprowadzania urzędowej kontroli żywności zostały określone w przepisach Unii Europejskiej. W myśl postanowień art. 17 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiającego ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołującego Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiającego procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz. U. UE L 31 z 1.02.2002, s. 1, z późn. zm.) – zwanego dalej „*rozporządzeniem nr 178/2002*” – państwa członkowskie wprowadzają w życie prawo żywnościowe oraz monitorują i kontrolują przestrzeganie przez podmioty prowadzące przedsiębiorstwo spożywcze i podmioty działające na rynku pasz odpowiednich wymogów prawa żywnościowego na wszystkich etapach produkcji, przetwarzania i dystrybucji; w tym celu Państwa Członkowskie zachowują system oficjalnych kontroli i innych działań stosownych do okoliczności, z uwzględnieniem informowania opinii publicznej o bezpieczeństwie i ryzyku związanym z żywnością i paszami, nadzorem nad bezpieczeństwem żywności i pasz oraz innych działaniach monitorujących, obejmujących wszystkie etapy produkcji, przetwarzania i dystrybucji. Przepisy zawarte w art. 3 rozporządzenia (WE) nr 882/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie kontroli urzędowych przeprowadzanych w celu sprawdzenia zgodności z prawem paszowym i żywnościowym oraz

regułami dotyczącymi zdrowia zwierząt i dobrostanu zwierząt (Dz. U. UE L 165 z 30.04.2004, s. 1, z późn. zm.) – zwanego dalej „rozporządzeniem nr 882/2004” – wymagają od Państw Członkowskich zapewnienia, aby kontrole urzędowe były przeprowadzane regularnie, w oparciu o zagrożenie oraz z właściwą częstotliwością tak, aby osiągnąć cele niniejszego rozporządzenia (por. ust. 1 tamże), a ponadto stanowią, że kontrole urzędowe przeprowadzane są bez wcześniejszego uprzedzenia, z wyjątkiem takich przypadków jak audyt, w których jest konieczne uprzednie zawiadomienie podmiotu prowadzącego przedsiębiorstwo paszowe lub żywnościowe; kontrole urzędowe mogą być również przeprowadzane ad hoc (ust. 2 tamże). Kontrole urzędowe przeprowadza się na każdym etapie produkcji, przetwarzania i dystrybucji żywności, obejmują one kontrole przedsiębiorstw żywnościowych, wykorzystania żywności, magazynowania żywności, wszelkich procesów, materiałów, substancji, działań lub czynności, łącznie z transportem stosowanym w odniesieniu do żywności (ust. 3 tamże).

Zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 1, 2, 6 ustawy o Inspekcji Handlowej w związku z art. 17 ust. 3 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (Dz. U. z 2015 r., poz. 678 z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o jakości handlowej”, do zadań Inspekcji Handlowej należy m.in. nadzór nad jakością handlową artykułów rolno-spożywczych w handlu detalicznym oraz kontrola legalności i rzetelności działania przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą w zakresie produkcji, handlu i usług, kontrola produktów znajdujących się w obrocie handlowym lub przeznaczonych do wprowadzenia do takiego obrotu, w tym w zakresie oznakowania i zafałszowań. Kompetencje Inspekcji Handlowej nie obejmują kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych u producentów oraz kontroli jakości zdrowotnej środków spożywczych określonych w przepisach odrębnych.

W toku kontroli inspektor może pobierać nieodpłatnie próbki produktów do badań (art. 16 ust. 1 pkt 10 ustawy o Inspekcji Handlowej), w celu ustalenia, czy produkt spełnia wymagania jakościowe i bezpieczeństwa określone w przepisach odrębnych lub dokumentach normalizacyjnych lub czy jego jakość odpowiada jakości deklarowanej przez przedsiębiorcę (art. 27 ust. 1 ww. ustawy), w ilościach i w sposób określony w przepisach odrębnych albo dokumentach normalizacyjnych, a w razie braku takiego określenia - w ilościach niezbędnych do przeprowadzenia badań (art. 27 ust. 2 tamże).

Na podstawie art. 30 ust. 1 ustawy o Inspekcji Handlowej, jeżeli przeprowadzone badania wykazały, że produkt nie spełnia wymagań określonych w przepisach odrębnych lub w deklaracji, kontrolowany jest obowiązany do uiszczenia, na wskazany przez odpowiedni organ Inspekcji rachunek Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów albo wojewódzkiego inspektoratu, kwoty stanowiącej równowartość kosztów przeprowadzonych badań, którą następnie przekazuje się na rachunek dochodów budżetu państwa, o ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej.

Zgodnie z § 9 rozporządzenia w sprawie szczegółowego trybu pobierania i badania próbek produktów przez organy Inspekcji Handlowej, wysokość należności pieniężnej, o której mowa w art. 30 ust. 1 ustawy o Inspekcji Handlowej, ustala dyrektor laboratorium

kontrolno-analitycznego Inspekcji Handlowej (ust. 1), z uwzględnieniem: rodzaju badanego produktu, rodzaju materiałów lub urządzeń użytych w toku przeprowadzania badań, uzasadnionego kosztu pracy jednej osoby w jednym dniu lub godzinie pomnożonego przez liczbę osób i dni lub godzin oraz uzasadnionego kosztu pracy laboratorium (ust. 2).

W myśl art. 4 ust. 1 ustawy o jakości handlowej, wprowadzane do obrotu artykuły rolno-spożywcze powinny spełniać wymagania w zakresie jakości handlowej, jeżeli w przepisach o jakości handlowej zostały określone takie wymagania, oraz dodatkowe wymagania dotyczące tych artykułów, jeżeli ich spełnienie zostało zadeklarowane przez producenta.

Jakość handlowa została zdefiniowana w art. 3 pkt 5 ustawy o jakości handlowej, jako cechy artykułu rolno-spożywczego dotyczące jego właściwości organoleptycznych, fizykochemicznych i mikrobiologicznych w zakresie technologii produkcji, wielkości lub masy oraz wymagania wynikające ze sposobu produkcji, opakowania, prezentacji i oznakowania, jednak nieobjęte wymaganiami sanitarnymi, weterynaryjnymi lub fitosanitarnymi.

Rozporządzenie w sprawie jakości handlowej miodu rozróżnia w § 3 pkt 1 następujące odmiany miodu nektarowego:

a) określane nazwą rośliny, której procentowa zawartość pyłku w miodzie występuje w znacznej przewadze,

b) wielokwiatowy – pochodzący z wielu roślin.

Wśród innych mierników jakości handlowej miodu, oprócz zawartości pyłków, ww. rozporządzenie wymienia: ocenę organoleptyczną, zawartość wody, określonych cukrów, wolne kwasy, liczbę diastazową (wg skali Schade), zawartość hydroksymetylofurfuralu (HMF) oraz przewodność właściwą, przy czym ten ostatni parametr nie został określony dla miodu pochodzącego z manuka *Leptospermum*.

Szczegółowy sposób oznakowania miodu regulują przepisy § 15 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 grudnia 2014 r. w sprawie znakowania poszczególnych rodzajów środków spożywczych (Dz. U. z 2015 r. poz. 29) – zwanego dalej: „rozporządzeniem w sprawie znakowania poszczególnych rodzajów środków spożywczych”. W oznakowaniu miodu w opakowaniach wymagane jest podanie pełnej nazwy rodzaju i odmiany miodu, zgodnie z przepisami w sprawie szczegółowych wymagań w zakresie jakości handlowej miodu (por. § 15 ust. 2 pkt 1); pełna nazwa rodzaju i odmiany miodu może być zastąpiona wyrazem "miód" (§ 15 ust. 3). Oznakowanie miodu można, zgodnie z § 15 ust. 6 ww. rozporządzenia, uzupełnić informacjami o:

1) pochodzeniu z określonej rośliny – w przypadku gdy miód pochodzi w całości lub prawie w całości z tego źródła oraz ma odpowiadające mu właściwości organoleptyczne, fizykochemiczne i mikroskopowe;

2) pochodzeniu z określonego regionu lub terytorium – w przypadku gdy miód pochodzi w całości z tego miejsca;

3) specyficznych właściwościach jakościowych miodu.

W niniejszej sprawie, badania próbki z jednej partii Miodu Manuka 350+/ 12+ pobranej w hurtowni należącej do przedsiębiorcy Jana Miodońskiego prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Jan Miodoński Hurtownia Wegetariańska „Provita” w Otrębusach wykazały niezgodność z wymaganiami zadeklarowanymi w oznakowaniu na opakowaniu oraz wynikającymi z przepisu § 3 pkt 1 lit. a rozporządzenia w sprawie jakości handlowej miodu. Zawartość pyłku rośliny manuka *Leptospermum* w próbce nie występowała bowiem w znacznej przewadze i wynosiła 20,6%, natomiast w większym stężeniu występował w próbce pyłek komonicy *Lotus L.*, którego zawartość wynosiła 26,7%. Analizy te zostały wykonane metodą akredytowaną, w akredytowanym laboratorium urzędowej kontroli żywności, tj. ww. Laboratorium w Olsztynie, oraz udokumentowane w sprawozdaniu z badań nr 182/2015. Strona nie wniosła o zbadanie próbki kontrolnej Miodu Manuka 350+/ 12+.

Z tytułu przeprowadzonych badań laboratoryjnych, organ pierwszej instancji ustalił wysokość należności pieniężnej na kwotę 892,24 zł, według kosztorysu nr 56/2015 wystawionego w dniu 17 lipca 2015 r. przez Laboratorium w Olsztynie. Decyzją wydaną na podstawie art. 30 ust. 1 ustawy o Inspekcji Handlowej, Mazowiecki WIIH zobowiązał kontrolowanego przedsiębiorcę, tj. Jana Miodońskiego prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Jan Miodoński Hurtownia Wegetariańska „Provita” w Otrębusach, do uiszczenia powyższej kwoty, stanowiącej równowartość kosztów przeprowadzonych badań laboratoryjnych.

W złożonym odwołaniu strona podniosła, że kontrola została przeprowadzona z nieznanych powodów i bez uzasadnienia.

Prezes UOKiK wyjaśnia, że kontrola w hurtowni należącej do strony została przeprowadzona w ramach systemu urzędowej kontroli żywności, który zgodnie z przepisem art. 17 ust. 2 rozporządzenia nr 178/2002 obejmuje wszystkie etapy produkcji, przetwarzania i dystrybucji. Zgodnie z art. 3 ust. 2 rozporządzenia nr 882/2004, kontrole urzędowe przeprowadzane są bez wcześniejszego uprzedzenia, z wyjątkiem takich przypadków jak audyt, w których jest konieczne uprzednie zawiadomienie podmiotu prowadzącego przedsiębiorstwo paszowe lub żywnościowe; kontrole urzędowe mogą być również przeprowadzane ad hoc. Inspekcja Handlowa w oparciu o przepisy art. 3 ust. 1 pkt 1, 2, 6 ustawy o Inspekcji Handlowej w związku z art. 17 ust. 3 ustawy o jakości handlowej sprawuje nadzór nad jakością handlową artykułów rolno-spożywczych w handlu detalicznym i przeprowadza kontrole produktów znajdujących się w obrocie handlowym lub przeznaczonych do wprowadzenia do takiego obrotu, w tym w zakresie oznakowania i zafałszowań. W świetle wymienionych regulacji, Mazowiecki WIIH miał prawo wszcząć niezapowiedzianą kontrolę w zakresie jakości handlowej miodu oferowanego w placówce handlowej należącej do strony. Organ kontroli nie był zobowiązany przepisami do informowania strony o przyczynie wytypowania jej placówki do kontroli. Obowiązkiem organu Inspekcji Handlowej było, zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy o Inspekcji Handlowej, poinformowanie kontrolowanego przedsiębiorcy m.in. o przedmiocie i zakresie kontroli, co zostało spełnione w niniejszej sprawie poprzez wręczenie stronie upoważnienia do

przeprowadzenia kontroli nr 468/2015. Prezes UOKiK stwierdził więc, że zarzut odwołania dotyczący braku uzasadnienia do przeprowadzenia kontroli przedsiębiorcy Jana Miodońskiego prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Jan Miodoński Hurtownia Wegetariańska „Provita” w Otrębusach – nie zasługuje na uwzględnienie.

Strona zakwestionowała w odwołaniu koszt wszystkich elementów badania od pkt 1 do 11 z wyłączeniem pkt 9 (analizy pyłkowej).

Ustosunkowując się do powyższego zarzutu, należy zwrócić uwagę, że podstawą prawną wydania zaskarżonej decyzji jest art. 30 ust. 1 ustawy o Inspekcji Handlowej, który nakłada na kontrolowanego obowiązek uiszczenia kwoty stanowiącej równowartość kosztów przeprowadzonych badań, w przypadku stwierdzenia, że produkt nie spełnia wymagań określonych w przepisach odrębnych lub w deklaracji producenta. Wysokość należności z tego tytułu jest zatem sumą kosztów wszystkich wykonanych badań, a nie – jak zdaje się uważać strona – tylko tych, które wykazują niezgodności (tj. w niniejszej sprawie – analizy pyłkowej). Zakres przeprowadzonych badań Miodu Manuka 350+/ 12+ zgodny był z przedmiotem i zakresem kontroli podanym stronie w upoważnieniu do przeprowadzenia kontroli nr 468/2015 (tj. sprawdzenie jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych) oraz znajdował uzasadnienie w przepisach rozporządzenia w sprawie jakości handlowej miodu. Wyjątek stanowiło oznaczenie przewodności właściwej (pkt III.4 sprawozdania z badań nr 182/2015), który to parametr nie został znormalizowany dla miodu pochodzącego z manuka *Leptospermum*, toteż w zaskarżonej decyzji strona słusznie nie została obciążona kosztami tego badania (tj. kwotą 25,84 zł).

Nie zasługuje na uwzględnienie także zarzut odwołania dotyczący obciążenia strony „oczywistymi czynnościami dodatkowymi odrębnie wycenionymi”, ponieważ zgodnie z § 9 ust. 2 rozporządzenia w sprawie szczegółowego trybu pobierania i badania próbek produktów przez organy Inspekcji Handlowej, wysokość należności pieniężnej, o której mowa w art. 30 ust. 1 ustawy o Inspekcji Handlowej, uwzględnia: rodzaj badanego produktu, rodzaj materiałów lub urządzeń użytych w toku przeprowadzania badań, uzasadniony koszt pracy jednej osoby w jednym dniu lub godzinie pomnożony przez liczbę osób i dni lub godzin oraz uzasadniony koszt pracy laboratorium.

W odwołaniu strona podniosła, że pobranie próbki drogiego produktu, jakim był Miód Manuka 350+/ 12+, o rozmiarze 750g i o wartości 216,96 zł, a także zablokowanie sprzedaży tego miodu na kilka tygodni, nie znajdowało uzasadnienia i nosiło znamiona „nękania” oraz świadomego narażania mikroprzedsiębiorcy na nieproporcjonalnie duże koszty. Dla poparcia zarzutu strona podała, że analiza pyłkowa miodu w Instytucie Ogrodnictwa wykonywana jest na próbce o wielkości 20 g, jej łączny koszt wynosi 120 zł brutto, a badanie trwa od jednego do dwóch tygodni.

Odnosząc się do powyższego zarzutu Prezes UOKiK wyjaśnia, że zgodnie z przepisem art. 27 ust. 2 ustawy o Inspekcji Handlowej, próbki do badań należy pobierać w ilościach i w sposób określony w przepisach odrębnych albo dokumentach normalizacyjnych, a w razie braku takiego określenia - w ilościach niezbędnych do przeprowadzenia badań. W niniejszej sprawie wymagania te zostały spełnione, ponieważ, z uwagi na brak stosownych

przepisów oraz aktualnych norm, próbki Miodu Manuka 350+/ 12+ zostały pobrane „w ilościach niezbędnych do przeprowadzenia badań laboratoryjnych, w uzgodnieniu z laboratorium i kontrolowanym, w zakresie zbadania cech fizykochemicznych, na zgodność z deklaracją na opakowaniu oraz rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych wymagań w zakresie jakości handlowej miodu” (karta nr 2 protokołu kontroli z 20 maja 2015 r. w aktach sprawy). Strona była osobiście obecna w trakcie pobierania próbek, o czym świadczą podpisane przez nią protokoły pobrania próbki (protokoły z 18 maja 2015 r. nr 096212 i nr 096213). W czasie kontroli nie wniosła ona żadnych uwag ani do ww. protokołu kontroli, ani do protokołów pobrania próbek, w szczególności nie zgłaszała ona zastrzeżeń co do wielkości próbek. Co więcej, strona osobiście oświadczyła, że pobrana wielkość próbki jest reprezentatywna dla ocenianej partii (załącznik nr 1 do protokołu kontroli z 20 maja 2015 r.). Organ drugiej instancji zauważa ponadto, że pobranie próbki miodu w ilości trzech opakowań z partii o wielkości siedmiu sztuk znajdowało uzasadnienie w normie PN-88/A-77626 Miód pszczeli (norma wycofana bez zastąpienia), która w tablicy 5 zaleca taką samą wielkość próbki (tj. trzy opakowania) co w niniejszej sprawie. Przywołane przez stronę warunki analizy pyłkowej (ilość próbki, koszt i czas trwania badań) w Instytucie Ogrodnictwa nie znajdują odniesienia w niniejszej sprawie, gdyż w próbce Miodu Manuka 350+/ 12+ sprawdzono więcej parametrów niż tylko zawartość pyłku przewodniego. Zakres badań przedmiotowej próbki wynikał z wymagań określonych w rozporządzeniu w sprawie jakości handlowej miodu, zaś koszt badań wykonanych w laboratorium urzędowej kontroli żywności, jakim jest Laboratorium w Olsztynie, mógł być różny od ceny usług świadczonych komercyjnie.

W odwołaniu postawiony został zarzut wstrzymania od obrotu produktów strony.

Z akt sprawy wynika, że Mazowiecki WIIH pobrał i zabezpieczył próbkę kontrolną Miodu Manuka 350+/ 12+, pozostawiając ją w kontrolowanej placówce do czasu zwolnienia przez ten organ, wraz z pouczeniem, że w tym czasie próbka kontrolna nie może być wprowadzana do obrotu (protokoły pobrania próbki z 18 maja 2015 r. nr 096212 oraz nr 096213). Prezes UOKiK stwierdził, że takie postępowanie organu było prawidłowe. Obowiązek pobrania próbki kontrolnej wynikał z przepisu art. 28 ust. 1 ustawy o Inspekcji Handlowej, który wymaga (z pewnymi wyjątkami) aby równocześnie z pobraniem próbki produktu pobrać i zabezpieczyć dodatkową próbkę produktu z tej samej partii w ilości odpowiadającej ilości pobranej do badań. Natomiast zgodnie z art. 28 ust. 2 ustawy o Inspekcji Handlowej, próbka kontrolna jest przechowywana przez kontrolowanego do czasu jej zwolnienia przez wojewódzkiego inspektora, w warunkach uniemożliwiających zmianę jakości lub cech charakterystycznych produktu; w tym czasie nie może być wprowadzana do obrotu. Regulacje dotyczące próbki kontrolnej, choć mogą być postrzegane przez stronę jako godzące w jej interesy ekonomiczne, służą ochronie kontrolowanego podmiotu, dając mu możliwość uzyskania dodatkowego dowodu w swojej sprawie. Ustawa o Inspekcji Handlowej dopuszcza odstępianie od pobrania próbki kontrolnej tylko w przypadkach określonych w art. 28 ust. 3, to jest jeżeli:

- pobranie próbki byłoby utrudnione z uwagi na wartość, rodzaj lub niewielką ilość produktu;
- przechowanie próbki w warunkach uniemożliwiających zmianę jakości lub cech charakterystycznych produktu jest niemożliwe;
- próbka produktu została poddana badaniom organoleptycznym w toku kontroli, chyba że wyniki tych badań uzasadniają podejrzenie, że produkt nie spełnia wymagań określonych w przepisach prawa lub dokumentach normalizacyjnych albo jego jakość nie odpowiada jakości deklarowanej.

W ocenie organu drugiej instancji żaden z powyższych przypadków nie wystąpił w niniejszej sprawie, a przedsiębiorca Jan Miodoński prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą Jan Miodoński Hurtownia Wegetariańska „Provita” w Otrębusach zaakceptował fakt pobrania próbek (podstawowej i kontrolnej). Organ Inspekcji Handlowej zgodnie z ustawowymi procedurami musiał pobrać próbkę kontrolną i wstrzymać ją od obrotu do czasu zwolnienia przez ten organ. Jak wynika z akt sprawy, Mazowiecki WIIH nie zwolnił próbki kontrolnej zakwestionowanego Miodu Manuka 350+/ 12+, chociaż strona nie złożyła wniosku o zbadanie tej próbki. Prezes UOKiK zauważa jednak, że partia ww. produktu nie spełniała wymagań jakości handlowej, więc ww. podmiot nie mógłby wprowadzić jej ponownie do obrotu. Podsumowując powyższe rozważania należy stwierdzić, że zarzuty odwołania dotyczące wstrzymania od obrotu Miodu Manuka 350+/ 12+ nie zasługują na uwzględnienie.

Ponadto, niedogodności związane z kontrolą które wylicza strona w odwołaniu (koszt próbek, strata marży handlowej, blokada stanu magazynowego towaru na okres przeprowadzenia badań) dotyczą wszystkich przedsiębiorców działających na rynku artykułów rolno-spożywczych poddanych kontroli zgodnie z obowiązującym prawem, nie tylko Jana Miodońskiego prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Jan Miodoński Hurtownia Wegetariańska „Provita” w Otrębusach. Prezes UOKiK podkreśla, że dzięki przeprowadzonej kontroli z obrotu został wyeliminowany produkt o niewłaściwej jakości, o znamionach zafałszowania, którego sprzedaż naruszyłaby istotnie interesy konsumentów.

Prezes UOKiK nie stwierdził zarzucanej w odwołaniu „rażącej niegospodarności” lub „nękania” przedsiębiorcy przez organ pierwszej instancji. Jak wykazano wyżej, kontrola odbyła się w ramach ustawowych zadań wyznaczonych organom Inspekcji Handlowej i zgodnie z procedurami przewidzianymi w przepisach prawa. Nadzór nad jakością handlową dotyczy też produktów drożych, takich jak oferowane przez stronę miody z rośliny manuka. W związku ze stwierdzonymi w wyniku badań laboratoryjnych niezgodnościami, miał obowiązek obciążyć kontrolowanego kosztami badań tego produktu. Przepis art. 30 ust. 1 ustawy o Inspekcji Handlowej, na którym oparta została przedmiotowa decyzja, ma charakter przepisu bezwzględnie obowiązującego i nie przewiduje możliwości odstąpienia od obciążenia podmiotu wprowadzającego nieodpowiadający jakości handlowej produkt do obrotu, kosztami badań tego produktu (por. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 4 lipca 2012 r., sygn. akt II GSK 916/11).

Strona podnosi w odwołaniu, że konsumenci zostali przez nią wyczerpująco poinformowani o szerokiej ofercie miodów manuka oraz „z oczywistych względów” konsument może oczekiwać że zawartość pyłku kwiatów krzewu manuka w miodach oznaczonych jako 12+ jest mniejsza niż w miodach o oznaczeniach: 15+, 18+, 20+, 24+, 30+”. Rodzaje miodów manuka w ofercie strony zostały wyróżnione na podstawie skali stowarzyszenia UMF z Nowej Zelandii, to jest skali opartej na analizie: „1/ Leptosperin, 2/ Metylo-Gli-Oksal, 3/ DHA”. Skala UMF była integralną częścią nazwy przedmiotowego Miodu Manuka 350+/ 12+, wskazanie „12+” miało konkretne odniesienie do norm UMF, które – jak uważa strona – „z oczywistych względów wskazywało również na zakres zawartości pyłku kwiatu krzewu manuka”.

Organ drugiej instancji nie zgodził się ze stanowiskiem strony jakoby konsument został prawidłowo poinformowany o rodzaju oferowanego miodu. Zgodnie z rozporządzeniem w sprawie znakowania poszczególnych rodzajów środków spożywczych, które obejmuje także miody manuka, w oznakowaniu miodu w opakowaniach wymagane jest podanie pełnej nazwy rodzaju i odmiany miodu lub samego wyrazu „miód” (§ 15 ust. 2 pkt 1 i ust. 3 tego rozporządzenia). Oznakowanie miodu można uzupełnić informacjami o pochodzeniu z określonej rośliny w przypadku gdy miód pochodzi w całości lub prawie w całości z tego źródła oraz ma odpowiadające mu właściwości organoleptyczne, fizykochemiczne i mikroskopowe (zgodnie z § 15 ust. 6 ww. rozporządzenia). Zakwestionowany produkt, jak przedstawiają fotografie w aktach sprawy, oznakowany był nazwą „Miód Manuka 350+/ 12+”. W ocenie Prezesa UOKiK, konsumenci mogli się zatem spodziewać, że jest to miód pochodzący z rośliny manuka *Leptospermum*, nawet jeżeli poniżej na etykiecie znajdowała się informacja „składniki: miód naturalny 100%”. Przepisy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1924/2006 i (WE) nr 1925/2006 oraz uchylecia dyrektywy Komisji 87/250/EWG, dyrektywy Rady 90/496/EWG, dyrektywy Komisji 1999/10/WE, dyrektywy 2000/13/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, dyrektyw Komisji 2002/67/WE i 2008/5/WE oraz rozporządzenia Komisji (WE) nr 608/2004 (Dz. U. UE L 304 z 22.11.2011 s. 18 z późn. zm.) – zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1169/2011” – stanowią, że informacje na temat żywności nie mogą wprowadzać w błąd, w szczególności co do właściwości środka spożywczego, a w szczególności co do jego charakteru, tożsamości, właściwości, ilości trwałości, kraju lub miejsca pochodzenia, metod wytwarzania lub produkcji (art. 7 ust. 1 lit. a), a dobrowolne informacje na temat żywności zamieszczane w oznakowaniu nie mogą wprowadzać konsumenta w błąd oraz nie mogą być niejednoznaczne ani dezorientować konsumenta (art. 36 ust. 2 lit. b). Oznakowanie Miodu Manuka 350+/ 12+ rażąco naruszało te przepisy, ponieważ jednoznacznie wskazywało na pochodzenie miodu z rośliny manuka, podczas gdy wyniki analiz pyłku przewodniego świadczyły o pochodzeniu wielokwiatowym, tj. z roślin komonica *Lotus L.* i manuka *Leptospermum*.

Prezes UOKiK zauważa, że skala UMF stowarzyszenia z Nowej Zelandii jest skalą dobrowolną i Miód Manuka 350+/ 12+ musiał w pierwszej kolejności spełniać wymagania

prawa żywnościowego wskazane w ww. przepisach unijnych oraz rozporządzeniach Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. W niniejszej sprawie, w wyniku przeprowadzonych badań stwierdzona została istotna niezgodność tego produktu z przepisami, toteż kwestia jego ewentualnej zgodności z nieobowiązkową kategorią UMF 12+ nie może zmienić decyzji o obciążeniu strony kwotą stanowiącą równowartość kosztów badań Miód Manuka 350+/ 12+.

Strona podniosła, że dokłada należytych starań, aby wiedzę o miodzie manuka i skali UMF popularyzować, a wszelkie zastrzeżenia z rynku są przez nią kompleksowo analizowane i niezwłocznie wprowadzane są działania korygujące.

W świetle zebranego materiału dowodowego działania strony należy ocenić jako niewystarczające. Nawet jeżeli przedsiębiorca nie otrzymał dotąd reklamacji od konsumentów dotyczących Miodu Manuka 350+/ 12+ (co deklaruje w odwołaniu), powinien zapewnić zgodność tego produktu z przepisami prawa zwłaszcza, że produkt pochodził z Nowej Zelandii, tj. spoza obszaru stosowania prawa Unii Europejskiej. W myśl art. 8 ust. 1 i 2 rozporządzenia nr 1169/2011 podmiotem działającym na rynku spożywczym odpowiedzialnym za informację na temat żywności jest podmiot, pod którego nazwą lub firmą jest wprowadzany na rynek dany środek spożywczy lub – jeżeli ten podmiot nie prowadzi działalności w Unii – importer danego środka na rynek Unii. Podmiot działający na rynku spożywczym odpowiedzialny za informację na temat żywności zapewnia obecność i rzetelność informacji na temat żywności zgodnie z mającym zastosowanie prawem dotyczącym informacji na temat żywności oraz z wymogami odpowiednich przepisów krajowych.

Podsumowując przeprowadzone rozważania należy stwierdzić, że zobowiązanie przedsiębiorcy Jana Miodońskiego prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Jan Miodoński Hurtownia Wegetariańska „Provita” w Otrębusach do uiszczenia kwoty 892,24 zł, stanowiącej równowartość kosztów przeprowadzonych badań laboratoryjnych Miodu Manuka 350+/ 12+ w decyzji wydanej przez organ pierwszej instancji, było w ocenie Prezesa UOKiK prawidłowe i zgodne z prawem.

Prezes UOKiK, stosownie do art. 5 ust. 2 ustawy o Inspekcji Handlowej, jest organem wyższego stopnia w stosunku do wojewódzkich inspektorów Inspekcji Handlowej. Wobec powyższego, w myśl art. 127 § 2 Kpa w związku z art. 1 ust. 3 ustawy o Inspekcji Handlowej, Prezes UOKiK jest organem właściwym do rozpatrzenia wniesionego odwołania.

Zgodnie z art. 138 § 1 pkt 1 Kpa, organ odwoławczy wydaje decyzję, w której utrzymuje w mocy zaskarżoną decyzję.

Biorąc powyższe pod uwagę, Prezes UOKiK orzekł, jak w sentencji.

W myśl § 9 ust. 4 rozporządzenia w sprawie szczegółowego trybu pobierania i badania próbek produktów, kwotę, o której mowa w sentencji decyzji należy wpłacić na rachunek bankowy Wojewódzkiego Inspektoratu Inspekcji Handlowej w Warszawie w terminie 14 dni od dnia, w którym decyzja określająca wysokość należności pieniężnej stanie się ostateczna.

Niniejsza decyzja jest ostateczna w trybie postępowania administracyjnego.

Pouczenie

Zgodnie z art. 52 § 1, art. 53 § 1, art. 54 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2012 r. poz. 270, z późn. zm.) od niniejszej decyzji przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie, którą wnosi się w terminie 30 dni od dnia doręczenia niniejszej decyzji, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Z up. PREZESA
URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI I
KONSUMENTÓW
WICEPREZES
Dorota Karczewska

Otrzymują:

1. Jan Miodoński
prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą
Jan Miodoński Hurtownia Wegetariańska „Provita”
ul. Toeplitza 1
05-805 Otrębusy
2. Mazowiecki Wojewódzki
Inspektor Inspekcji Handlowej w Warszawie
3. a/a